

Kelionės privalumai

- Gyvas ir kontrastingas kelionės maršrutas, suteikiantis visapusišką šalies pažinimą nuo šiaurės iki pietų (gamta, istorija, kultūra, religija, politika).
- Kruopščiai atrinktos jurtų stovyklos, paslaugus ir dėmesingas vietos personalas.
- Kvalifikuoti vietos gidai.
- Profesionalus kelionės vadovas iš Lietuvos.
- Į kainą įskaičiuoti lankytini objektai, pilnas maitinimas (3 kartų).
- [GRŪDOS kelionės į MONGOLIJĄ nuotraukų albumas \(nuotraukos R.Gedimino\).](#)
- [GRŪDOS kelionės į MONGOLIJĄ nuotraukų albumas \(nuotraukos P.Anželikos\).](#)
- [GRŪDOS kelionės į MONGOLIJĄ nuotraukų albumas \(nuotraukos B.Tado\).](#)
- [GRŪDOS kelionės į MONGOLIJĄ nuotraukų albumas \(nuotraukos K.Birutės\).](#)
- [GRŪDOS kelionės į MONGOLIJĄ nuotraukų albumas \(nuotraukos P.Palmiros\).](#)
- [GRŪDOS kelionės į MONGOLIJĄ nuotraukų albumas \(nuotraukos J.Godos\).](#)
- **[Mongoliją: pažintis su beribiu klajoklių pasauliu!](#)**

Aukštos kvalifikacijos kelionės vadovė Neringa Lūžienė – idealistė, baigusi VU klasikinės filologijos studijas, 25 – erius metus VDU atidavusi dalinimuisi savo žiniomis ir patyrimais. Po knygos "Antikinės Graikijos kultūros istorija" pradėjus domėtis senosiomis civilizacijomis ir unikaliomis šių dienų kultūromis – atsivėrė pasaulio įvairovė. VDU skaityti kursai apie mitologiją, simboliką, senųjų civilizacijų miestus ir kultūrą masino nuo teorijos pereiti prie praktikos ir palikus akademinę veiklą pasirinkti keliones ir realybės pažinimą. Pasirinkimas nenuvylė, nes pradėjus sykiu keliauti nuo pat GRŪDOS įkūrimo 1992m. teko laimėti sutikti tokių panašiai nerimstančių bendraminčių. Aplankyta nemaža dalis pasaulio – pradėjome Europoje, kėlėmės į Artimuosius Rytus, Pietryčių Aziją, Pietų, Centrinę ir Šiaurės Ameriką, Artimuosius Rytus, net Pietų Afriką. Kada nors susikaučiuosiu, kiek šalių aplankiau, bet patikėkit, kiekvienai kelionei ruošiuos lyg pirmą kartą, dėlioju ir permąstau, nes mano tikslas – maksimaliai priartinti savo keliautojus prie lankomos šalies, jos ypatumų ir subtilybių. Pamatysime, kas gražiausia, paragausime, kas skaniausia /įdomiausia/, įsigysime, kas verčiausia. Pažinkime pasaulio įvairovę kartu, būkime jai atviri!

**Į kelionę vykstantis vadovas pažymėtas prie konkrečios kelionės datos. Dėl objektyvių priežasčių kelionės vadovas gali keistis.*

Kelionės vadovė Goda Juocevičiūtė - žurnalistė, publicistė, knygų autorė, orientalistė ir budizmo žinovė. Ji - orientalistė ne tik pagal vieną iš išsilavinimų (Vilniaus universitete baigė šiuolaikinės Azijos studijas), bet ir, svarbiausia, širdyje: dažnai keliauja po šį magijos, mistikos ir tūkstantmečių tradicijų kupiną regioną, daug metų ypač domisi Tibeto budizmu. Goda yra publikavusi daugybę straipsnių Azijos kultūrų temomis įvairiuose Lietuvos naujienų portaluose, laikraščiuose bei žurnaluose. Goda sieloje – romantikė, kurios vertinga gyvenimo dalimi yra tapę Rytai.

Kartu su bendraautoriumi Raimondu Dikčiumi parašė knygą „Drakono alsavimas: Honkongas, Kinija, Tibetas“, kurioje supažindina mus su įdomiausiomis regiono vietovėmis, siekia paaiškinti neįprastą, keistu atrodantį rytiečių elgesį. Pasakojimų apie Kiniją bei Tibetą ir praktinių patarimų mozaika dėliojama be vakariečiams būdingo eurocentristinio požiūrio, tuo pačiu griaujami krikščioniškame pasaulyje įsivyravę niekuo nepagrįsti mitai apie Aziją.

Antroji Godos ir Raimondo gilaus turinio knyga apie Azijos kultūras - „Geografija transe“. Ji kviečia mus į magišką kelionę iš Rytų į Vakarus, iš Azijos į Europą: po Rytų miestus ir šventyklas, pas keistus vietos personažus, į senųjų kultūrų gilumą.

Kai būna neišvykusi, Goda veda individualias ekskursijas po Vilnių, o drąsiausiems keliautojams kartu su GRŪDA siūlo pažinti atokų kraštą, įsikūrusį ant pasaulio stogo – Ladaką ir beribį klajoklių pasaulį - Mongoliją.

**Į kelionę vykstantis vadovas pažymėtas prie konkrečios kelionės datos. Dėl objektyvių priežasčių kelionės vadovas gali keistis.*

Kelionės aukso fondas

- **Ulan Batoras** – „raudonasis didvyris“, Mongolijos sostinė, į kurią veda visi šalies keliai.
- **Hustai nacionalinis parkas** ir jo garsieji gyventojai – paskutiniai tikri laukiniai **prževalskio arkliai**.
- **Karakorumas** (UNESCO paveldo objektas) – Čingischano įkurta senoji Mongolijos sostinė Šilko kelio kryžkelėje.
- **Erdene Zuu vienuolynas** (UNESCO paveldo objektas) – seniausias ir žymiausias vienuolynas Mongolijoje, budistinės kultūros centras ir neatsiejama šalies istorijos dalis.

- **Ongio upės slėnis ir vienuolynai** – istorijos didybės ir laiko grimasų palytėta vieta.
- **Gobio dykuma** – antra pagal dydį pasaulyje, kuri šiaurėje liečia Mongolijos lygumas ir stepes bei Altajaus kalnus, pietvakariuose pasiekia Tibeto plynaukštę ir atitenka šiauriniams Kinijos regionams. Tai nėra vientisa smėlio dykynė. Čia peizažas turi keletą skirtingų veidų, ir Jūs juos išvysite.
- **Bajanazgo „liepsnojančios uolos“** – smiltainio kalnagūbrių virtinė, panaši į Didįjį kanjoną Amerikoje.
- **Bajanzagas** – unikali pasaulio vietovė, kur randami dinosauro kiaušiniai ir fosilijos, viliojanti paleontologus bei dinofilus.
- **Viešnage jurtų stovykloje** pas klajoklių šeimą ir pažintis su **nomadų kasdienybe**.
- **Jurtų stovykla** – tradicinis, kilnojamas, mediniais ramsčiais įtvirtintas Azijos stepių ir dykumų klajoklių būstas – palapinė. Tradicinė jurtą yra apskritimo formos, dengiamąją medžiagą sudaro avies vilnos pluoštas. Mediniai rėmai sudaro žiedinį karkasą, stogą remiančius polius bei duris. Šviesa į jurtos vidų patenka per viršuje padarytas angas, kurios naktį uždengiamos. Centre įrengiama ugniavietė. Jurtą gerai pritaikyta klajokliškam gyvenimo būdai ir rūšiam klimatui – ji lengvai surenkama ir pergabenama, storas vilnos sluoksniu saugo nuo šalčių, aptaki forma mažiau priešinasi vėjui.
- Žygis **kupranugariais** link „dainuojančių“ **Kongoro smėlio kopų**.
- **Jolo** („erelio slėnis“) – vieta, kur žalios lygumos susitinka su stačiomis uolomis, kur žemė susiduria su vandeniu, kur žaluma susikerta su sniegu ir ledu, kur šiluma ir šaltis visada šalia.
- **BAGA GAZRIIN CHULUU uolos**, kurios lyginamos su JAV Didžiuoju Kanjonu.
- **Gorki-Tereldž nacionalinis parkas** – neregėtų formų uolos, eglynais pasipuošę kalnai, miškingos stepės ir karštosios versmės.
- „**Vėžlio uola**“ – unikalus gamtos kūriny.
- **Milžiniška Čingischano statula** – Mongolijos galybės ir istorijos simbolis.
- **Šamanizmas** – viena iš dvasinių praktikų Mongolijoje.

Puikiai įvertinta kelionė! Turas per stepes ir dykumas visureigiais tikriems gurmanams ir kelionių kolekcionieriams!

MONGOLIJA – beribis klajoklių pasaulis tarp stepių ir mėlyno dangaus

***Mongolija** – visiškai ne ta Žemė, kurioje gyvenate Jūs. Įsilies į atvirus stepių ir dykumos fonus, dažniau galima sutikti jakų, ožkų, arklių ar kupranugarių bandas nei žmones, dažniau įmanoma išgirsti skambias vėjų melodijas nei mašinų gausmą. Beribiame klajoklių pasaulyje laiko, atstumų ir patogumo matai – kitokie, o kasdienybę diktuoja laukinė aplinka ir rūstus klimatas. Gyvenimas jurtoje begalybės akivaizdoje žmones išmokė visa kur išlaikyti natūralumą ir pažinti slėpiningus ženklus, siunčiamus gamtos, protėvių, dievybių, Dangaus...*

Kviečiame į mistinės romantikos kupiną kelionę, kol archainės nomadų (klajoklių) kultūros nesurijo arši globalizacija ir kol jos istorijos galybės bei laukinių žemės plotų nepasisavino masinis turizmas. Keliaujant po Mongoliją, kiekvieną reginį lydės jausmas – toks stiprus, gilus kaip ir šimtametė klajoklių pasaulėžiūra. Patirsite, kad plačiai išsidriekę šios Azijos šalies peizažai keičiasi po truputį, reikalauja kantrybės ir ištvermės įveikiant ilgą kelią, tačiau kai pasiekiami, tuomet jau bekompromisiškai pritrenkia tauriu grožiu.

***GRŪDOS** sukurtas maršrutas po Mongoliją prasideda ir baigiasi Ulan Batore. Nuo vaizdingos kalvos matysite permainas išgyvenančią ir modernėjančią Mongoliją, o buvusioje paskutinio šalies chano rezidencijoje nusikelsite į neramų XX amžių. Vyksite į Hustai nacionalinį parką, kuriame gyvena paskutiniai ir tokie vieninteliai šioje planetoje laukiniai arkliai. Laisvę ir polėkį gaudysite ir Gorki-Tereldž nacionalinio parko slėniuose, kurie stebina įdomiausiais uolų dariniais, primenančiais žmogaus kūrinius. Stepių toliuose ieškosite Čingischano legendos užuominų ir jų atrasite pačiais įspūdingiausiais pavidalais. Seksite ne tik žinomiausio visų laikų Azijos karvedžio, bet ir dinosauro pėdsakais! Jūs iš tikro pabuvosite Gobio vietovėse, kuriose aptinkamos išnykusių gigantiškų roplių fosilijos ir prieš milijonus metų sustingę kiaušiniai. Jums savo kerus mes liepsnojančių spalvų Bajanazgo uolos. Jus hipnotizuos švelnios kaip kašmyras ir blizgios kaip šilkas smėlio kopos. Jūs važiuosite Tibeto budizmo keliais – aplankysite istoriškai svarbiausius ir pačius vaizdingiausius Mėlyno dangaus šalies vienuolynus, juose šifruosite ypatingą skaičių – 108 ir kitus sakralius simbolius, dievybių ir bodisatvų veidus. Aiškinsitės magijos persmelkto šamanizmo paslaptis. Senąją klajoklių žemės dvasią pažinsite per garsus, spalvas ir kaukių šokius, kuriuos Jums rodys garsusis ansamblis „Tumen Ekh“. Iš arti stebėsite ir visiškai žemišką vietinių gyvenimo pusę. Nakvosite jurtose, svečiuositės pas klajoklių šeimą, ragausite mongoliškus naminius patiekalus ir skirtingai padarytus pieno gėrimus. Galėsite patikrinti, kiek Jumyse yra nomadiško azarto, ir išbandyti šaudymą iš lanko. Mongolija Jums dovanos daug subtilių staigmenų ir ilgaamžių įspūdžių nuo žemės iki pat dangaus.*

Kelionės programa

1 diena. Skrydis iš Lietuvos: Vilnius – Europos miestas – Ulan Batoras.

2 diena. Ulan Batoras. Sainbainau! – būsite pasveikinti mongoliškai, lėktuvui nusileidus tarptautiniame **Ulan Batoro** Čingischano oro uoste. Jūs jau – antroje pagal dydį planetos valstybėje, kuri neturi priėjimo prie jūros. Beveik 30 kartų už Lietuvą didesnė šalis, o joje žmonių gyvena maždaug tiek pat, kiek pas mus. Iš jų bene trečdalis telkiasi sostinėje, apie 2 milijonai išsisklaidę po miestelius – sumus ir stepių bei

Mongolija – beribis klajoklių pasaulis tarp stepių ir mėlyno dangaus 12d. Kelionės programa

Gobio dykumos platybės, Altajaus priekalnes. Kad geriau suvoktumėte šios šalies dvasią ir jos apimtis, pradžia įsivaizduokite: bekrastės laukymės, kuriose dešimtis ar šimtus kilometrų galite nesutikti nė vieno žmogaus, tačiau visada sutiksime gyvulių – laukinių arba naminių. Jie palaidi nuo savo šeiminių jurtų nueina ganytis nematuodami atstumų. Netrukus ir patys visa tai pamatysite, o tada iš esmės suprasite klajoklių mintį: Mongolija – tai šalis, kurioje gyvena 3 milijonai žmonių, turintys pasirūpinti 50 milijonų gyvūnų. Šiame stiprių vėjų skrodžiamame krašte esti vos keli miestai, kur už nomadų kerdžių būtų po laukiniu dangumi ryškesnis šiuolaikiškas gyvenimas, kai horizontą užstoja daugiausia ne jurtų gaubtai, o modernių namų stogai. Jei Jums rūpi jau prieš kelionę „įeiti“ į šį klajoklių ir šamanų kraštą, rekomenduojame pažiūrėti pastarojo meto filmų apie tradicinių ir šiuolaikinių vertybių susidūrimą Mongolijoje. Keletas pavyzdžių: režisierių Peterio Brosenso ir Jessicos Hope Woodworth vaidybinė drama „Kadakas“, kurios operatorius – lietuvis Rimvydas Leipus, mongolų ir vokiečių dokumentinis filmas „Sakmė apie raudantį kupranugarį“, Byambasureno Davaa „Geltonojo šuns uola“, ironiškas Byamba Sakhya filmas „Distancinis pultas“. Juose išvysite natūralius laukinius peizažus ir į juos besiskverbiančias naujoves, vietos gyventojų papročius ir dabartinius iššūkius. Iš pirmo įspūdžio visa tai gali atrodyti kaip sufantazuota ir mitologizuota egzotika. Bet tik patys pabuvoję Mongolijoje, galėsite realiai palyginti jos įvaidį kine ir tikrovę. Jau ir žiūrėdami filmus pastebėsite, kad sostinė smarkiai išsiskiria iš viso Mėlyno dangaus šalies paveiklo kaip gatvėmis ir daugiaaukščiais apstatytas, nuo šviesų mirgantis taškelis. Tačiau miestas iki galo neužmaskuoja jį supančių plikų kalnagūbrių. Važiuodami iš oro uosto, matysite žalsvas dykynes, kur tik šen ten išdygę modernūs pastatai. Tik artėjant prie centro, erdvės vis labiau pildosi daugiabučiais, prekybos centrais, viešbučiais. Ulan Batoras įkurtas XVII amžiuje ir ilgą laiką buvo vadinamas Urga – „jurtos rūmais“ arba Ich Churē – „didžiąja stovykla“. Ulan Batoru – „raudonuju didvyriu“ – miestas pavadintas praeito amžiaus tautos gelbėtoju paskelbto Damdino Sukhbataaro garbei. Jis padėjo tarp didžiųjų galiūnių – Rusijos ir Kinijos – ištįsusiai Mongolijai išsivaduoti nuo milžinišką apetitą turėjusių kinų ir savo šalį nubloškė tiesiai į sovietų armijos glėbį. Šiandien komunistinis režimas nebeteikęs galios, Mongolija seka demokratijos pavyzdžiu ir pati iš naujo atranda savo archaines šaknis siekiančią kultūrą. Vienas jos gyvųjų palikimų – **budizmas**. Į šamaninę Mongoliją atėjusios religijos iš kaimyninio Tibeto atkeliavo XIII amžiuje. Nuo tada didelį autoritetą turėjusios šamaninės jėgos ir pykosi, ir pynėsi su budistinėmis tradicijomis. XVI amžiuje klajoklių žemėse galutinai prigijo iš Tibeto kilusio dvasinio mokytojo Tsonkapos sukurtos Gelug – „dorybingųjų“ mokyklos mokymai. Dėl skiauterėtų galvos dangalų spalvos jos mokiniai dar vadinami geltonkepuriais. Didelės įtakos budizmo sklaidai Mongolijoje turėjo ir lemtingas tuomečio šalies valdovo Altan Chano susitikimas su Tibeto dvasiniu vadovu Sonamu Gyatso, trečiuoju Tsonkapos įpėdiniu. Jam Altan Chanas suteikė Dalai Lamos – „mokytojo vandenyno“ – titulą, juo apdovanojo ir prieš tai gyvenusius du tiesioginius Tsonkapos mokinius Geduną Drupą ir Geduną Gyatso. Įsitvirtinusi Dalai Lamų tradicija vis dar gyva. Tenzinas Gyatso, Dalai Lama XIV, nuo kinų komunistų priespaudos iš okupuoto Tibeto pabėgo į Indiją ir gyvena Daramsaloje. Jis Mongolijoje ypač mylimas ir gerbiamas. Prie šimtmečių patirtimi alsuojančios subtilios pasaulėjautos, kuria Tibetas dalijasi su Mongolija, Jūs prisiliesite jau šiandien. Apsistoję viešbutyje (esant galimybei) ir papietavę, vyksite į netoli miesto centro įsikūrusį **Gandano vienuolyną** – vieną svarbiausių šalies budizmo buveinių. Visas pavadinimas Gandantegchenling pažodžiui būtų verčiamas kaip „didžioji pilno džiaugsmo vieta“. Geltonkepurii vienuolynas tuometėje Urgoje iškilo 1838 metais. Dabar jame gyvena apie 600 vienuolių. Į Gandaną patekę pro pagrindinį įėjimą, žiūrėkite, kaip vietiniai vienuolyną lanko pagal laikrodžio rodyklę sukdami korą – šventąjį ratą. Tibeto budizmo išpažinėjai tradiciškai šventvietėse laikosi būtent tokios krypties. Patyrinėkite aplinką – ir vienuolyno kiemus, ir vidų. Visi pastatai ir atributai čia turi savo prasmę – ir mistinę, ir praktinę. Stebėkite, kaip pamaldieji pasauliečiai atlikinėja ritualus: kaip degina smilkalus arba specialiai įkvepia jų dūmų, kaip suka maldos malūnus. Išvysite, kaip žmonės nusilenkinėja Tsonkapos statulai. Pagrindinėje šventykloje vietiniai atnašauja atjautos bodisatvai – **Čenrezi** (Avalokitešvarai). Geltonkepuriai Dalai Lamą laiko jo žemiškąja apraiška. Garsioji mantra om mani padme hum irgi siejama būtent su Čenrezi. Jo 26 metrų aukščio statula Gandano vienuolyne apipinta įvairiausių pasakojimų. Rytinėje vienuolyno pusėje yra keturi budizmo filosofijos koledžai. Čia vienuoliai studijuoja, medituoja, tam tikru metu rengia religines ceremonijas, o laisvu laiku ilsisi, šnekučiuojasi, susitinka su artimaisiais, konsultuoja ištiktus bėdos pažįstamus. Pajusite, kad gyvenimas Gandane turi savitą tvarką ir energiją. Žinias apie Mongolijoje savo vietą atradusį budizmą dar pagilinsite viešėdami kitose reikšmingose šalies šventovėse. Ulan Batoro apžvalgą tęsime pagrindinėje – **Čingischano aikštėje**. Ši centrinė miesto vieta žymi moderniąją šalies istoriją. Dar visai neseniai ji buvo vadinama revoliucionieriaus Sukhbataaro, apie kurį jau šiek tiek sužinojote, vardu – vietiniai iki šiol iš įpročio šią aikštę taip ir vadiną. Apžiūrėsite ją supančius pastatus. Šiauriniame aikštės gale stūkso 1951 metais pastatytas Vyriausybės rūmai su trijų svarbiausių Mongolijos imperijos valdovų statulomis – Čingischano, jo trečiojo sūnaus Ogedeichano ir anūko Kublaichano. Atsisukę į pietinę pusę, pamatysite Lenino klubo pastatą, o už jo, – kitų neaukštų modernių namų fone, iškilusį šiuolaikinės Mongolijos simbolį – stiklinį Mėlyno dangaus dangoraižį. Į vakarus nuo aikštės išsidėstę bankų, biržų pastatai, įsikūrusi miesto administracija, centrinis paštas, o rytinėje dalyje – Operos ir baleto teatras. Vėliau viešėsite **Nacionaliniame Mongolijos istorijos muziejuje**. Čia priartėsite prie šalies senovės, etnografinės kultūros ir XX amžiaus. Leiskite pirmiesiems įspūdžiams susigulėti ir išsigrįninti. **Nakvynė viešbutyje**. Maitinimas: pietūs.

3 diena Ulan Batoras – Hustai nacionalinis parkas. Pusryčiai. Atsiveikinsite su miestu. Nusiteikite savaitę praleisti aplinkoje, kur nėra jokių žmonių ir gyvūnų teritorijos padalijimų, labai mažai kur esti ribos ir tarp komercinių ir vadinamųjų neturistinių vietų. Pasukę nuo Ulan Batoro į vakarų pusę, važiuosite į **Hustai nacionalinį parką**, garsų dėl jame gyvenančių **paskutinių tikrų laukinių arklių**. Jie vadinami **prževalski** – XIX amžiaus rusų tyrinėtojo vardu – arba takhi – „dvasia“. Gali būti, kad pakeliui regėsite bandas arklių, tačiau jie prijaukinti žmonių – kaip ir jakai, karvės, avys... Nebūtina šalia jų bus piemuo. Gali ir nesimatyti jurtos, kurioje gyvena kerdžius. Mongolijoje naminiai gyvūnai dažniausiai laikomi palaidi. Naujų žolės plotų jie ieško ir toliau nuo šeiminių namų. Stambieji kanopiniai paprastai turi tatuiruotes, kurios žmonėms padeda atskirti savo augintinius nuo svetimų ir juos suskaičiuoti, juolab kad auginamų gyvulių skaičius – nemenkas: šeimai įprasta laikyti nuo kelių dešimčių iki kelių šimtų galvijų. Pastebėsite, jog klajokliams gyvuliai – gyvybiškai svarbūs. Jie teikia visapusiškos naudos ir leidžia išgyventi net ir per šurkščiausius šalčius. Mongolai geria ir karvės, ir jako patelės, ir ožkos, ir kumelės pieną bei iš jo gamina alkoholį, sviestą, jogurtą, sūrį. Pats svarbiausias Mongolijos gyventojų stiprybės šaltinis – mėsa ir jos riebalai. Rūstaus klimato šalies žmonės nė dienos nepraleidžia be avienos ar jautienos. Gyvulių vilną jie panaudoja buityje įvairiais tikslais: siuvasi šiltas antklodes, drabužius, gydomuosius diržus, vilnos pluoštais dengia jurtos vidų. Didelė vertybė vietiniams ir puikios svetimšalių lauktuvės – švelnaus ožkų kašmyro gaminiai. Ir Jūs turėsite galimybių įsijausti į **nomadų (klajoklių) aplinką**. Štai jau šiandien nakvosite ne įprastame viešbutyje, o **jurtų stovykloje**, klajoklių kaimynystėje. Svečiams skirtos jurtos yra erdvesnės, tačiau jos įrengtos visiškai tokiu pačiu principu kaip ir tradiciniai vietinių būstai. Apskritimo formos palapinė, kurios karkasas – medinis, pastatoma arba išrenkama per kelias valandas. Joje lovos, spintelės, lentynos išdėstomos šonuose. Per vidurį, tarsi atkartojant visatos centrą, įrengiama geležinė krosnis. Prie jos jauku sušilti ir pasišnekučiuoti. Labiau pasiturinčios šeimos turi po dvi ar daugiau jurtų. Kai kurie padaro laikiną aptvarą gyvuliams, pasistato atskirą

virtuvėlę. Žmonės įsirengia lauko tualetą, o dėl kuklių vandens resursų ir nuolatinio judėjimo iš vienos vietos į kitą vonios neturi, vandenį laiko dideliuose kubiluose ar kibiruose ir nebent pasidaro prausykas. Klajokliai gyvenamąją vietą įprastai keičia kas tris keturis mėnesius, todėl jų turtas turi užimti kuo mažiau vietos, kad būtų kuo lengviau persikraustyti. Jurtų stovyklose, kuriose gyvenate, dėl didesnio patogumo keliautojams atskirose patalpose įrengti dušai, tualetai taip pat šalia veikia nedidelis restoranas. Nusiteikite nestandartinėms gyvenimo sąlygoms. Turėsite mažiau komforto ir mažiau pasirinkimo nei Jums gali pasiūlyti kitos Azijos šalys, kur turizmo industrija smarkiai išvystyta. Tačiau Mongolija tuo ir išsiskiria, kad neskuba išsižadėti šimtamečių tradicijų ir besąlygiškai suvienodėti su šiuolaikiniu pasauliu. **Jurtų stovykla** – tai pats populiariausias apgyvendinimo tipas Vidurinėje Azijoje. Jurtų stovykla paprastai susideda iš 20-30 atskirų, tradicinių mongoliškų jurtų, restorano, bendrų dušo bei tualetų patalpų bei kai kurių pramoginių erdvių. Kiekviena jurga turi 2-4 lovas, o patalpoje dar yra ir medinis staliukas, kėdės, maža viryklė. Restorane patiekiami vakarietiškas ir mongoliškas maistas. Jurtų stovyklose galima pajusti tam tikrą Mongolijos klajoklių gyvenimo būdą ir dvasią, kas palieka neišdildomą įspūdį visoje kelionėje, kada aukščiau jūros stogo – tik žvaigždynai ir beribis dangus. Taigi, įsikūrę pirmojoje stovykloje, netoliese apsilankysite nedideliame **Hustai nacionalinio parko muziejuje**. Sužinosite, kad greta įžymiausios jo vertybės – laukinių arklų, gyvena ir kiti retų arba nykstančių rūšių gyvuliai. Mes negalime užtikrinti, kad būtinai juos išvysite, tačiau galite tikėtis pamatyti juos: galbūt lapę, elnią, kalninį švilpiką ar erelį. Taip pat verta žinoti, kad šiose apylinkėse yra turtinga augmenija. Hustai nacionaliniame parke auga apie 450 rūšių augalų, iš kurių apie 200 naudojami kaip vaistažolės. Bet užteks sausų skaičių. Jūsų laukia jaudinanti patirtis, dėl kurios tūkstančius kilometrų įveikia bei kasdienių patogumų atsisako ne tik atkakliausi mokslininkai, ne tik kelionių romantikai, bet ir prie prabangaus gyvenimo įpratusios pasaulio garsenybės. Antai vien tam, kad galėtų pabūti tarp laukinių arklų, Mongolijoje kelias savaites pas nomadų šeimą praleido ir aktorė Julia Roberts. Ir jūs važiuosite į tas ypatingas vietas. Sužinosite apie laukinius Vidurio Azijos arklius, kurie XX amžiuje buvo pavojingai atsidūrę ant visiško išnykimo ribos. Keleto anksčiau pagautų ir zoologijos soduose laikytų praeivius palikuonys buvo grąžinti į gimtąsias protėvių žemes dar visai neseniai, prieš dešimt dvidešimt metų. Šiuo metu laisvėje jų gyvena tik apie 200. Nuo Amerikoje išlikusių mustangų ir Australijos laukinių arklų Mongolijos takhčiai skiriasi tuo, kad jie niekada nebuvo prijauninti žmonių ir tokie yra vieninteliai planetoje. Įgudusi klajoklio akis akimirksniu atskirtų laukinį nuo naminio arklio. Atskleisime: bene pagrindinis takhių bruožas – lyg skiauterė stačiai pasišiaušę trumpučiai plaukai, o ne ilgi karčiai. Pastebėta, kad šie savarankiški gražuoliai gyvena nedidelėmis grupėmis. Jas sudaro kelios šeimos, kurios visur kartu migruoja. Jei Jums išpuls sėkmė pamatyti šeimą, sužinosite, kaip atskirti tėvą ir jam priklausančias kumeles – arklio hareme jų paprastai būna dvi ar trys. Atžalos su tėvais vienoje bandoje gyvena pirmus dvejus ar trejus metus. Mongolai, iki šiol išlaikę stiprų ryšį su gamta, – viena iš tų retų išlikusių tautų, mokančių kaip ir prieš šimtmečius kone iki smulkmenų gyvūnų instinktus, jų kalbą ir taip nuspėti jų elgesį. Ir Jūs turėsite galimybę pažinti bent dalelę išmintingų, veržlumą įkūnijančių sutvėrimų būties. Gali būti, kad po šios kelionės Jūs apskritai kitaip pradėsite žvelgti į gyvūnus, o agresyvių ar kvailių žmonių nebelyginsite su gyvuliais – pastebėsite, kad kanopiniai keturkojai bandose paprastai elgiasi kur kas logiškiau ir protingiau nei kai kurie vadinamieji homo sapiens. Tikimės, kad Jūsų pažinties su Mongolija pradžia užpildys nekasdieniai pojūčiai. Dažnas atvykėlis čia išsilaisvina iš kaustančių minčių, žemiškų rūpesčių ir pajaučia dangišką polėkį. Kiti keliautojai pasakoja įvertinę tas žodžiais neapsakomos laisvės akimirkas tik grįžę namo. Kiekvieno santykis su laukine Mongolijos dvasia vis kitoks, bet ryškus. Susidraugaukite su ja, ir Jūsų lauks įkvepiantys nuotykių! **Vakarienė ir nakvynė jurtų stovykloje**. Maitinimas: pusryčiai, pietūs, vakarienė.

4 diena. Hustai nac. parkas – Karakorumas ir Erdene Zuu vienuolynas. Pusryčiai. Kita Jūsų kryptis – šlovingos Mongolijos istorijos ir jos galios širdis. Po pusryčių vyksite į **Karkorino miestelį**, kuris praeityje buvo žinomas kaip **Karakorumas**. Didžiausios planetoje visų laikų imperijos sostinę garsiusis karvedys Čingischanas 1220 metais įkūrė itin strategiškoje vietoje – **Orchono upės slėnyje**, Šilko kelio kryžkelėje. Čia klestėjo menai, čia telkėsi anų laikų klajoklių intelektualai, čia skleidėsi ir iš čia šakojosi kovinga Eurazijos istorija. Todėl Karkorinas ir šiandien – viena iš tų mitinių vietų, kuriose atsидūrus, vaizduotė ir mintys lengvai pasiduoda nešamos į būtojo laiko gilumą ir įtraukia į nesibaigiančias audringo Temudžino gyvenimo pėdsakų paieškas. Didysis chanas, užkariavęs plačias Vidurinės Azijos ir šiaurinės Kinijos teritorijas, tiek per kartas įsismelkė į klajoklių sąmonę ir pasaulėžiūrą, kad tapo nepajudinama ir svarbiausia jų tapatybės, kultūrinės ir dvasinės savasties dalimi. Čingischanas mongolams – tai ir didingiausia istorinė asmenybė, ir Tenger – Dangaus įsikūnijimas, svarbiausias protėvis, ir tautos stiprybės bei jos šimtamečių vertybių simbolis, ir nepakeičiamas narsaus vyro pavyzdys. Šių laikų Čingischano palikuonys svetimšaliams su ypatingu pasididžiavimu pasakoja apie sudievinatą tautos karvedį. Manoma, kad sėkmę lėmė gera Temudžino karių parengtis bei patobulinta ginkluotė ir jų, kaip klajoklių, gebėjimas įveikti didelius atstumus, keisti gyvenamąją vietą bet kokiomis, net ir ekstremaliausiomis, gamtinėmis sąlygomis, svarbiausia – paties vado strategija. Esą jis buvo žiaurus tik tiems, kas nepakluso, tačiau taikiai pasidavusių ir užimtų kraštų neniokojo, atvirkščiai – jų kultūrą saugojo, užtikrino religijos laisvę ir, kaip kai kurie istoriniai šaltiniai leidžia manyti, jiems net teikė įvairių lengvatų. Pasaulis ir už Mongolijos ribų pilnas įvairiausių spėlionių ir žinių apie išbandymų kupiną didžiojo vienytojo jaunystę ir jo karus, apie mįslingą jo mirtį ir nuo tautos slepiamas laidotuves kalne kažkur šiaurės Mongolijoje... O jei prieš kelionę norite dar labiau save sukurstyti Čingischano eros paliktoms mįslėms, rekomenduojame „Oskarų“ apdovanotą talentingo rusų režisieriaus Sergėjaus Bodrovo dramą „Mongolas“. Vis dėlto, kad ir kiek vaidybinių filmų ar dokumentikos peržiūrėsite, kad ir kiek knygų perskaitysite, kad ir kiek versijų prisirinkote iš pasaulio istorijos pamokų, vis tiek viešėdami Mongolijoje Temudžiną atrasite iš naujo. Čingischano legenda per amžius išsitęsė iki begalybės kaip, regis, tos Mongolijos plynaukštės stepės ir virš jų kabantis dangus. Viešint Karkorine, būtina aplankyti **seniausią** iš Mongolijoje iki šių dienų išlikusių **vienuolynų – Erdene Zuu**. Jo pavadinimas verčiamas kaip „Šimtas brangenybių“ arba „Brangioji šventykla“. Taip, kaip Čingischanas ir jo buvusi sostinė Karakorumas yra neatsiejama Mongolijos istorijos dalis, taip Erdene Zuu – neatsiejama mongoliškojo budizmo dalis. Bene garsiausias šio stepių krašto vienuolynas įkurtas XVI amžiuje. Iš iki šių dienų išlikusių ir atrastų vienuolynų Erdene Zuu gali būti seniausias Mongolijoje. Jo teritorijoje buvo pastatytos 108 stupos. Tai reikšmingas budizmo išpažinėjams skaičius. Būtent iš tiek karoliukų susideda į krikščionišką rožinį ar musulmonų tespichą panaši mala – ritualinis vėrinys, kurį sukančiant rankoje, reikia kartoti mantras. Dėl vidinių džungarių ir khalka mongolų batalijų vienuolynas griuvo, bet XVIII amžiuje buvo sėkmingai atstatytas ir suklestėjo. Tuo metu jame gyveno apie tūkstantis vienuolių. Skausmingiausių netekčių Erdene Zuu patyrė XX amžiaus vidury per nuožmų stalinistų siausmą. Dabar atgaivintoje budistinių mokymų buveinėje vėl gyvena vienuoliai, o jos sakralus žavesys išliko stipresnis ir ryškesnis net už istorines žaizdas. Pro didelius vartus įėję į šios erdvios šventovės teritoriją, galite pasijusti patekę į metafizinį paveikslą, kurį įrėmina tapybiškos stepių kalvos. „Šimto brangenybių“ apylinkės sukuria šventą vaizdą, kuris, nors ir kitoks nei Rericho išieškota Šambala, bet kaip ir tie tolimieji Himalajai užburia nenugalima ilgesinga didybe... Bet žvelkite ne tik į nostalgishkas tolumas. Vaikštinėdami po vienuolyno pievą, aptiksite iš Karakorumo laikų išlikusius senus akmenis ir miesto griuvėsių liekanas. Apsilankykite vienuolyno viduje – patalpose, kuriose geltonkepuriai skaito sutras, medituoja, garsiai gieda mantras ir rengia pamaldas. Taip pažinsite

budistinę ramybę ir, jei gerai įsiklausysite, galbūt išgirsite meditacinės tylos garsus. Būtinai panagrinėkite mistinės simbolikos pripildytą vienuolyno interjerą ir jo muziejų saugomus ritualinius paveikslus – tankas, statulas. Didieji budizmo mokytojai, bodisatvos ir dievybės nuo kitų, iš pirmo žvilgsnio panašių, budistinių personažų skiriasi gestais, ženklais ant kūno, spalvomis, nes kiekvienas jų turi savo istoriją ir misiją. Pavyzdžiui, atkreipkite dėmesį, kaip čia vaizduojamas pats Buda. Prisiminkite, kad Ulan Batoro Gandano vienuolyne įsikūręs Čenreži yra atjautos įsikūnijimas. Pasidomėkite globėjų, tokių kaip Baltoji Tara ir Žalioji Tara, vaidmenimis ir kaip jas atskirti. Taip priartėsite prie budistinės ikonografijos subtilybių, taip Jums po truputį atsiskleis sudėtingi atjautos religijos klodai. **Vakariene ir nakvynė jurtų stovykloje.** Maitinimas: pusryčiai, pietūs, vakariene.

5 diena. Karakorumas – Ongio upės slėnis ir vienuolynai. Pusryčiai. Netrukus įsitikinsite: kad ir kur Mongolijoje vyktumėte, pakeliui patirsite ir visiškai netikėtų atradimų. Bet kokių atveju jie bus stebukliškaį įdomūs, kadangi prie savęs visada palieka paslapties. Jau pastebėjote, kad dvasinis paveldas čia įgijęs nežemiškos vertės. Jūs pateksite į dar vieną istorijos didybę ir laiko grimasų palytėtą vietovę. Dundgovio provincijoje privažiuosite **Ongio upės slėnį** ir jo brangenybę – buvusius **vienuolynus**. Jūs jau viešėjote budizmo studijų centre Ulanbatore – Gandane. Lankėtės bene seniausiam ir viename gražiausių Mėlyno dangaus šalies vienuolynų – Erdene Zuu. Pajutote, kaip gali skirtingai spindėti tos pačios religijos ir net tos pačios sektos buveinių aura. Ją kuria vietovė, pastatų išdėstymas, juose įkurdintos dievybės, greta jų atliekami ritualai ir, žinoma, praeities įvykiai. Šiandien vaikščiosite tarp buvusio svarbaus dvasinio komplekso griuvėsių. Šiauriniame Ongio krante dūla **Barlino vienuolyno** atminimas. XVIII amžiuje čia stūksojo 17 šventyklų, tarp kurių būta ir didžiausių visoje šalyje. Pietiniame upės krante išliko **Kutagto vienuolyno** užuominų. Jam priklausė daugybė pastatų, tarp jų – 11 šventyklų. Manoma, kad ten veikė net keturi budizmo universitetai ir gyveno apie tūkstantis vienuolių. Tyrinėtojai suskaičiavo tuo metu visoje Mongolijoje gyvavusių maždaug 2000 vienuolynų. Manoma, juose budizmo klestėjimo laikais galėjo gyventi iš viso iki 20 tūkstančių vienuolių. Tačiau praeito amžiaus ketvirtajame dešimtmetyje komunistai užtikrintai ir be pasigailėjimo ardė dvasinį šalies elitą, specialiai niokojo senųjų žynių namus. 1939 metais apogėjų pasiekęs beprotiškas antireliginis judėjimas suluošino tūkstančių žmonių vertybes ir likimus. Taip pat jis itin skausmingai smogė į Ongio šventavietes: sakralieji pastatai buvo griaujami, nužudyta 200 vienuolių, šimtai uždaryti į kalėjimus persiauklėti arba prievarta įstumti į armiją. Čingischano žemėje anuomet žiaurių išbandymų neišvengė ir šimtai kitų vienuolynų. Atslūgus Stalino laimintai susidorojimo su tradicine kultūra ir ją puoselėjusia šviesuomene karštinei, šventyklos pradėta renovuoti. Viena Ongio stupa jau atgavo savo pavidalą. Prie upės kukliame vienuolyne, žvelgiančiame į stepių ir smėlio begalybę, dabar gyvena per 10 vienuolių. Netoli pastatytoje jurtoje yra nedidukas apylinkių radinių muziejus. Reikia pripažinti, kad Ongio krantai niekada nebebus tokie pilni budistinės gyvasties, kokie buvo iki tamsiojo XX amžiaus periodo. Bet iki šių dienų Mongolijoje išlikusios ir naują alsavimą įgijusios tradicijos tik paliudija, kad kultūra taip lengvai nesugriauinama ir nepažeidžiama kaip pastatai. Nuo kalvų atsiverianti sielvartą išgyvenusio slėnio panorama virpina širdį. Pagaukite jos nuotaiką ir mėgindami pajusti čia nevaržomai šokančių vėjų jėgą. Žiemą Mongolijoje jie būna kandūs. Vasarą, žaisdami su kaitriais saulės spinduliais, jie tampa šilti ir atleidūs, tačiau nenutyla. Įsiklausykite į vėjų kalbą, kokia ji turininga. Jei vėją palygintumėte su spalva, kuri gamtoje gali turėti šimtus skirtingų atspalvių, pastebėtumėte, kad Mongolijoje jis kaip reta kur kitur pasaulyje yra ypač ryškus, turi daugybę nesuskaičiuojamų tonų, jie keičiasi ir kinta, priklausomai nuo metų laiko, paros dalies, reljefo. Vakare, atvykę į nakvynės vietą, turėsite galimybę pirmųjų kelionės dienų nuovargį išpraskaituoti saunoje ir atsipalaiduoti per masažo seansą (už papildomą mokestį). Pirtis ir kūno terapija jurtų apsuptyje arba naktinė žvaigždžių meditacija pakėlus akis į beribį dangaus skliautą... **Vakariene ir nakvynė jurtų stovykloje.** Maitinimas: pusryčiai, pietūs, vakariene.

6 diena. Ongio upės slėnis – Gobio dykuma – Bajanzago „liepsnojančios uolos“. Po pusryčių vyksite į pietus, link **Gobio dykumos**, per 80 kilometrų plotą apžiojančią peizažą, vadinamą **Ongio stepėmis**. Dar viena diena, kai akimis ir pojūčiais galite semti erdvius horizontus. Dešimtis kilometrų tęsiasi vien laukymės, jokių miestiško gyvenimo ženklų. Jus lydi tik dangus ir vėjai, o tolumoje tik šen ten boluoja klajoklių jurtos. Įsikūrę stovykloje, kuri yra Jūsų kelyje į epines Gobio vietas, turėsite laisvo laiko. Gal norite pasitikrinti fizines jėgas ir taiklumą? Čia Jums pasiūlysiu išmėginti **šaudymą iš lanko** (arba kitas pramogas). Senovėje lankas ir strėlė Vidurio Azijos klajokliams padėjo išgyventi ir laimėti genčių kovas. Šiandien jas mena miestelių bendruomenių pramoga tapusios varžybos. Daugiausia žiūrovų ir smalsuolių iš visos Mongolijos bei kitų pasaulio šalių jos kasmet pritraukia per garsųjį vidurvasario festivalį Naadam Ulan Batore. Jo pavadinimas iš mongolų kalbos verčiamas kaip „žaidimai“. Ilgesnė šventės pavadinimo versija atitiktų „tris vyrų žaidimus“ – įspūdingas masinis renginys žmones suburia imtynėms, žirgų lenktynėms ir, žinoma, šaudymui iš lanko. Šios kovos buvo aprašytos jau XIII amžiuje seniausioje išlikusioje originalia vietos kalba parašytoje knygoje „Paslaptinga mongolų istorija“. Varžybos būdavo rengiamos įvairiomis progomis – per vestuves ir net šamanines šventes. Tokia kovų tradicija skatino klajoklių vyrus pasitempti ir puoselėjo jų ambicijas tapti geriausiais užkariautojais. Per azartiškas treniruotes vis būdavo tobulinama technika. Mongoliškieji lankai iš kitų išsiskiria tvirtumu. Naudoti Čingischano laikais – mažesni už vėliau juos pakeitusius mandžiūriškus lankus. Pastarieji ir dabar dažniausiai pasitelkiami per Naadam festivalio varžybas. Geriausia technika nuo senų laikų gaminama iš patvariausių medžiagų, kurias dovanoja Azijos gamta: atskiroms dalims naudojamas bambukas, gyvūnų ragai ir kaulai, paukščių plunksnos. Tarp kitko, dailiosios lyties atstovės eiti imtynių niekada negalėjo, bet ilgainiui kiti du populiariai žaidimai joms tapo atviri. Šaudymo iš lanko varžybose tradiciškai dalyvauja komandos iš 10 žmonių. Kiekvienas žaidėjas gauna po keturias strėles. Yra net 33 taikiniai – vilnoniai arba mediniai „krepseliai“, išrikiuoti vienas ant kito trimis eilėmis. Vyrų į juos šauna iš 75 metrų, moterų – iš 65 metrų atstumo. Mėgėjai nusitaiko ir į standartinį apskritimą. Ilgiau pagyvenę tarp klajoklių, pastebėtumėte, kad šaudymas iš lanko, greta shagai žaidimų su gyvūnų kaulukais, yra vienas mėgstamiausių mongolų laisvalaikio užsiėmimų. Tik nepamirškite, kad esate visai netoli liepsningo stebuklo – **Bajanzago**. Ši kalvota Gobio dykumos sritis dar vadinama „degančiomis uolomis“. Tad pasirenkite gauti milijonų metų vertę atradimų pliūpsnį! Metas pirminei pažinčiai su **Gobio dykuma**, kuri šiaurėje liečia Mongolijos lygumas ir stepes bei Altajaus kalnus, pietvakariuose pasiekia Tibeto plynaukštę ir atitenka šiauriniams Kinijos regionams. Mongolijai Gobio dykuma brangi dėl aukso. Todėl pastaruju metu čia didelis dėmesys skiriamas šio tauriojo metalo gavybai. Kita vertus, pagrįstai būsime patenkinti, kad per milijoninį pelną nešančius darbus žemėje gali nukentėti vietos ekosistema. O dabar patys savęs paklauskite, kaip įsivaizduojate tipiską dykumą. Gobis greičiausiai neatitiks to populiarus dykumos įvaizdžio. Tai nėra vientisa smėlio dykynė. Čia peizažas turi keletą skirtingų veidų, ir Jūs juos išvysite. Be to, tai šalta dykuma. Žiemą būna tik šiek tiek šilčiau – jei apskritai taip galima sakyti – nei kitose Mongolijos pusėse. Pavyzdžiui, tuo metu, kai šiaurėje ar aplink Ulan Batorą žemę sukausto rekordiniai šalčiai ir pritraukia –45 laipsnius, Gobyje termometras gali rodyti „tik“ –30. O šiltuoju metų laiku paprastai būna karšta, tačiau kaitra ne taip slegia ir ne tokia pavojinga kaip, tarkim, Arabijos dykumoje. Vakaraš taip atvėsta, kad primena lietuvišką vasarą, ir jurtoje gali prireikti pasikūrenti krosnelę... Galbūt jau pastebėjote, kad kelyje padaugėjo **kupranugarių bandų**. Kai kuriems senosios kartos klajokliams

tai ne tik vilnos „fabrikas“ – kaip ir arklys, dvikupris vis dar gali būti naudojamas kaip pagrindinė transporto priemonė. Bet šiuolaikiškesni gyventojai, norėdami nuvykti kur toliau, sėda ant motociklo arba į džipą. Viešėdami Gobyje, sužinosite, ir kad čia vis dar galima sutikti ir nykstančių laukinių asilų, o žmonių auginamiems gyvuliams gresia tapti snieginio leopardo ar vilko pietumis. Važiudami Bajanzago link, stebėkite pro langą, ir kaip pamažu keičiasi horizonto spalvų paletė – prie žalsvos vis daugiau įsimašo rusvos. Vietomis žolės pakeičia šiurkštus smėlis arba akmenys ir krūmokšniai, kai kur žemė ir vėl užsidengia lygia žalsva paklode, žiūrint, kuria kryptimi judate. Ir štai, Jums jau iš tolo „liepsnoja“ tvirtovės primenanti smiltainio kalnagūbrių virtinė, kažkuo panaši į Didįjį kanjoną Amerikoje. Per dieną ji sugeba magiškai pakeisti atspalvį kelis sykius – nuo rusvos ir gelsvos iki ryškiai oranžinės, priklausomai nuo vietos ir saulės padėties. Vakarejant saulėlydis Bajanzagą paverčia didžiu paveikslu, nuo kurio nejmanoma atplėsti akių. Į jį dažnai žiūrėsite savo nuotraukose ir grįžę namo. Bet efektingas fasadas – ne vienintelė „liepsnojančių uolų“ žavesio paslaptis. Jūs lankotės unikaloje pasaulio vietovėje – čia ir aplink randami **dinozaurų kiaušiniai ir fosilijos**. Pirmą kartą gigantiškų keturkojų roplių liekanos pietinės Mongolijos gilumoje buvo aptiktos 1922 metais. Nuo to laiko Bajanzagas traukia ir kelionių ekstremalus, ir paleontologus bei dinofilus. Kiekvienam užklydėliui čia gali nusišypsoti sėkmė rasti prieš milijonus metų išnykusios gyvybės kaulų nuotrupų. Visa tai – ne šou turistams, tai – kasdienė Bajanzago tikrovė, į kurią Jus ir kviečiame. **Vakariene ir nakvynę jurtų stovykloje**. Maitinimas: pusryčiai, pietūs, vakariene.

7 diena. Bajanzagas – Kongoro smėlio kopos. Pusryčiai. Šiandien atvyksite į didžiausią Mongolijoje **Gurvansaikano nacionalinį parką**, plytinį šiauriniame dykumos paribyje. Jis apima iš viso 27 tūkstančius kvadratinį kilometrų: 380 kilometrų tęsiasi iš rytų į vakarus ir 80 kilometrų – iš pietų į šiaurę. Šiandien važiuosite prie vieno didžiausių dykumos stebuklų – **Kongoro smėlio kopų**. Pirmą apsistosite jurtų stovykloje. Svečiuositės pas **klajoklių šeimą**. Prieš tai Jums atskleisime keletą svarbių dalykų apie mongolų namų ir bendravimo etiketą. Antai norėdami užieiti į svetimą jurtą, sakykite Nokhoi khor! Išvertus reikštų „laikykite šunį!“. Taip vietoj pasisveikinimo, pabeldimo į duris ar mums įprasto pasiteiravimo „ar galima būtų įeiti?“ atvykęs šeimininkams leidžia apie save žinoti, kad jo neužpultų keturkojis sargas. Paprastai žmonės jurtoje bendrauja įsitaise ant grindų, bet senesni atsisėda ir ant lovos. Tradiciškai šeimos galva užsiima vietą šiaurinėje būsto pusėje, o garbingiausią svečių pakviečia prisėsti sau iš dešinės. Į kairę pasislenka visi kiti. Prie durų lieka vaikai. Jei patalpoje yra budistinis altorius, nederėtų sėdėti į jį atsukus nugaros. Taip pat patartume nestovėti ant slenksčio ir nešvilpauti. Nemandagu būtų dėti savo kepurę ant grindų. Svarbiausia – neliesti, neglostyti niekieno, nė vaikų, galvos ir netapšnoti ranka per kito petį. Mongolai pamany, kad bandote iš jų pavogti laimę... Maistą reikėtų imti dešine ranka. Vienas iš šeimininko svetingumo gestų – susirinkusiems (dažniau – vyrams) pasiūlyti uostomo tabako. Verčiau jo neatsisakyti. Būtinai paragaukite **hormogo**. Fermentuotas kupranugario pienas – vienas iš tradicinių mongolų gėrimų. Jis dažniau vartojamas Gobio dykumoje dėl, kaip jau supratote, čia gausiai auginamų dvikuprių. Mongolijoje gyvena du trečdaliai visų pasaulio Baktrijos kupranugarių. Prijaukinti jie buvo greičiausiai trečiame tūkstantmetyje prieš mūsų erą. Nuo vienkuprių šie orūs skeltalūpiai skiriasi išvaizda, sveria apie pusę tonos. O ar žinojote, kad kuprose jie kaupia ne vandenį, bet riebalus? Daugiau apie šiuos įdomius žmogaus pagalbininkus galėsite pasidomėti vietoje – mongolai juos puikiai pažįsta. Be to, patirsite, ką reiškia kelionė kupranugariu. Įsitaise tarp dviejų kuprų, leisitės į žygį link Kongoro smėlio kopų. Kupranugariai juda lėtai. Neskubėdami žvalgykitės į dykumos tolius iš viršaus. Taip artėsite prie tokio Gobio grožio, kurį net ir patyrę pasaulio klajūnai priskiria prie labiausiai jaudinamų vaizdų per visą savo kelionių istoriją. Gali būti, kad iš karto neatsikvošėsite nuo lengvo šoko dėl nuostabių pojūčių. Bet jau vėliau, žvelgdami į fotoaparata ar filmavimo kamera įamžintą Gobio smėlio romantiką, tarsi apkerėti iš naujo ją atrasite... Duot Mankhan, Kongoro smėlio kopos arba „dainuojantys smėliai“ užkloję beveik 1000 kvadratinį kilometrų Gurvansaikano nacionalinio parko plotą. Didžiausia smėlio kopų Mongolijoje sritis vietomis išplėta iki 6–12 kilometrų, ištįsta į 100 kilometrų ilgį, vidutiniškai pakyla iki 80 metrų. Aukščiausia viršūnė siekia 300 metrų. Dailių smėlio piramidžių ir pilių formas kartais pakeičia vėjas, o saulė pasirūpina jų žvilgesiu. Taip, kaip ryškūs Bajanzagas skirtingu paros metu gali atrodyti vis kitoks, taip ir Kongoro kopos dėl spindulių kryčio įgyja vis kitų švelnių dryžių – jie gali būti balsvi, rusvi, ryškios aukso spalvos. Bet šios kopos vertos ne tik apžiūrėti. Kai prie jų priartėsite, įsiklausykite į aplinką. Pabandykite įminti, iš kur gimsta mįslingas garsas. Sužinosite, kodėl Kongoras vadinamas „dainuojančiomis kopomis“. Tęsiame toliau. Jei Jums nešalta, nusiaukite batus ir prasieikite basomis. Dieviškai švelnus smėlis pėdas glosto. Jei pasiilgote gimtųjų namų, nenustebkite, kad kils asociacijų su Nidos kopomis. Retai apgyvendintoje Gobio dykumoje dideliu spinduliu viešpatauja tuštuma ir ramybė. Gerkite ją pamažu. Sustokite ir užsimerkite – į jūsų sielą ir kūną įsismelks nepaprastas dykumos jausmas. **Vakariene ir nakvynę jurtų stovykloje**. Maitinimas: pusryčiai, pietūs, vakariene.

8 diena. Kongoro smėlio kopos – Dungeni kanjonas – Jolo slėnis – Dalanzadgadas. Pusryčiai. Apsiaukite patogius batus. Tęsdami pažintį su unikaliomis Gurvansaikano nacionalinio parko vertybėmis, šiandien daug vaikščiosite. Ir vėl pastebėsite, kokia nevienoda ir Žemės turtų pilna gali būti Gobio dykuma. Ir vėl peizažas mainysis po truputį, bet pasikeitęs dovanos nepamirštamų emocijų. Pirmą pravažiuosite **Bajandalajaus sumą**. Pralenkdami jį, matysite, kaip žmonės ten įsikūrę. Turbūt jau anksčiau pastebėjote, kad ir klajokliško gyvenimo atsisakę mongolai prie namo, kad ir kuklaus, savo kieme įpratę pasistatyti jurtą. Kai kada ji tarnauja kaip būstas svečiams arba tiesiog kaip dar vienas šeimos kambarys. Kadangi gyvenvietėse ne visur nutiestos vandens komunikacijos (ne visiems jų ir reikia), miesteliai turi viešuosius dušus. Savo eilės laukiančioms moterims būna puiki proga paplepti. Vyrų labiausiai mėgsta susibūrimus uždeigose. Restoranas, nors ir virtuvėlės plotas, – irgi vietinių pamėgta susitikimų ir pokalbių erdvė. Tęskime laukinių grožybių paieškas. Bajandalajus turi dramatišką gamtos pasididžiavimą – **Dungeni kanjoną**. 12 kilometrų vingiuojanti sekli upė vietomis vos įsispraudžia tarp aukštų raukšlėtų uolų. Vasarą aplink sukinėjasi charakteringi raguoti gyvūnai: sibiriniai ožiai, muflonai, kalnų avys. Piemenys čia atgena pagirdyti savo gyvulius. Stebėkite natūralią gyvenimo tėkmę ir grožėkitės, tik pasilikite energijos didžiajam dienos žygiui. Po pietų vyksite į **Jolo**, arba **„Erelio slėnį“**, plytinį Zun Saichano kalnų šiaurės rytų pusėje. Ši kelionės dalis Jus iš stepių lygumų ir dykumos smėlių nukels į kontrastingą gamtos pasaulį. Čia žalios lygumos susitinka su stačiomis uolomis. Čia žemė susiduria su vandeniu. Čia žaluma susikerta su sniegu ir ledu. Čia šiluma ir šaltis – visada šalia. Mindami taką tarp kvepiančių pievų, tyrų šaltinių ir didingų kanjono uolų, pasieksite gilų ledo lauką, kuris išlieka sustingęs ištisus metus, o atsileidžia nebet vidurvasarį ar vėlyvą karštą vasarą. Sniego, ledo ir uolų deriniai kuria jausmingą žemės ir jos spalvų spektaklį, kurio dažni žiūrovai – laukinės avys ir ožiai, pesliai maitvanagiai, snieginiai leopardai... Mongolijos kraštovaizdis – pilnas slėpinių. Juos aiškiai perskaityti geba tik, kaip klajokliai įsitikinę, šamanai. **Šamanizmas** ir protėvių kultas nuo senų laikų užliejęs mongolų pasaulėžiūrą ir persipynęs su šalyje žymiai vėliau prigijusiu budizmu. Vidurio Azijos gyventojai šamanus kildina iš protėvių ir tiki, kad apie ypatingas žmogaus galias gali perspėti arba tam tikri ženklai ant kūno ir elgesys, arba liga, kuri pranyksta tik pradėjus šamanauti. Tam reikia išmanyti ritualus ir jiems tinkamai pasiruošti pas vyresnius ir patyrusius mediumus. Seansai atliekami ir konsultacijos vyksta šamanui panirus į transą. Tuomet jis virsta tarpininku tarp aukščiausios jėgos Dangaus, vadinamo Tenger, dvasių bei žmonių pasaulio. Per

privačias konsultacijas šamanas pacientui nustato sveikatos sutrikimus, rekomenduoja, kaip gydytis, teikia gyvenimiškų patarimų, prognozuoja ateitį, po laidotuvių susisiečia su velioniu, kad perduotų jo paskutines žinias artimiesiems. Kai kada mistinis gydytojas bendrauja rūšiai ir grėsmingai, pasitaiko, jog demaskuoja didžiausias paprasto žmogaus nedorybes ir tamsias paslaptis. Šamanas atlieka ir ceremonijas, per kurias klajokliams išpranašauja artėjančias audras, rūpinasi, kad jos praslinktų, kad žemė sulauktų gero derliaus. Tikima, kad paslaptinę gamtos kalbą suprasti padeda kai kurie gyvūnai, kaip juodasis varnas ar erelis. Mes tik galime stebėtis arba mėginti įminti gyvosios gamtos mįslės, o šamanams tai – kaip vienas iš būdų suprasti šiapusinį ir paralelinį pasaulį. Ir paprastiems klajokliams gyvoji aplinka pasako kur kas daugiau nei mums, vakariečiams. Šį puoselėjamą žmonių ryšį su gamta paliudija ir vadinamieji ovoo – lauko altoriai. Juos čia minime ne šiaip sau. Būtent tokiose nuošaliuose, gamtos gyvasties kupinose vietovėse: ant kalvų ar uolų viršūnių, priekalnėse ar prie vandens telkinių žmonės iš akmenų arba šakų sukrauna sakralų „medį“ ir jį apriša mėlynais kadakais, simbolizuojančiais dangų (kai kada altorių papuošia ir kitų spalvų maldos vėliavomis). Mėlyna – labai svarbi spalva mongolams. Jie net gimsta su mėlyna dėmele – paprastai panašia į mėlynę. Ji dingsta per kelias pirmąsias gyvenimo dienas. Ši kūno žymė vienija tik kelių pasaulio tautų žmones. Mokslininkai jos atsiradimo priežastį iki galo neišsiaiškinę arba pateikia kelias versijas. Kelionės metu galite apie tai gidui užsiminti, ir galbūt jis Jums atsakys, kaip tai aiškina patys mongolai. Bet keliaukime toliau link ovoo... Jis, kaip maža gamtos dalelė, harmoningai papildo kraštovaizdį. Net jei Jolo slėnyje šamaninį altorių aplenkėte, Jūs jį pamatysite arba pravažiuosite kitose laukinėse vietovėse. Vietiniai rituališkai pagerbia Dangų – aplink altorių apsuka tris ratus ar pėsčiomis, ar sėdėdami ant arklio. Vairuotojai turi nepatingėti irgi tris kartus jį apvažiuoti (jei tik įmanoma) pypsėdami. Klajokliai ovoo neša aukas. Galbūt kelionės metu jau pastebėjote, jog pakelėje sukrautoje akmenų krūvoje galima aptikti stiklo šukių, grūdų, gyvūnų kaukolių. Mongolai Dangui padeda degtinės butelį, auksą ir kitų gėrybių, o jei jų neatsinešė, į krūvą mēto akmenis. Prie ovoo per tradicines šventes apeigas atlieka ir šamanai. Kelionė į nakvynės vietą. **Vakariinė ir nakvynė viešbutyje arba svečių namuose.** Maitinimas: pusryčiai, pietūs, vakariinė.

9 diena. Dalanzadgadas – Baga Gazriin Chuluu uolos.. Pusryčiai. Anksti ryte keliausite gilyn į Gobio dykumą. Šiose dulkėtose lygumose išvysite įspūdingų formų granito uolas **Baga Gazriin Chuluu**, kurios lyginamos su JAV Didžiuoju Kanjonu. Kiekviena uola – penas jūsų vaizduotei ir fantazijai. Šis unikalus 15 km ilgio ir 10 km pločio akmenų darinys yra iškilęs į 1751 m aukštį virš jūros lygio. Čia auga daugiau nei 20 rūšių vaistinių žolelių (pavyzdžiui, kraujalakės) ir gyvena daugybė retų rūšių gyvūnų. Taip pat sutinkami švilpikai, kalnų ožiai, ganosi avys. Taip pat ši vietovė garsi išlikusiais Choro vienuolyno griuvėsiais. Vienuolynas buvo įsteigtas žinomo senovės istorijos, religijos ir mokslų tyrėjo Zavos Damdino. Jame anksčiau gyveno keletas vienuolių, kurie domėjosi religija, filosofija ir medicina, iš tibetiečių kalbos vertė, spausdino ir aiškino šiuos mokslinius veikalus. Pietūs. Kelionė į nakvynės vietą. **Vakariinė ir nakvynė jurtų stovykloje.** Maitinimas: pusryčiai, pietūs, vakariinė.

10 diena. Baga Gazriin Chuluu uolos – Gorki -Tereldž nac. parkas – Arijabalo šventykla. Pusryčiai. Šiandien keliausite į populiarią **Gorki-Tereldž** (Gorkhi-Terelj) **nacionalinį parką**. Prieš Jus atsivers iki tol neregėtų formų uolos, eglynais pasipuošę kalnai ir daug žalumos. Įpratus prie kur kas nuosaikesnių peizažų, gali susidaryti įspūdis, jog tai jau – ne Mongolija, jog tai jau tarsi kitas kraštas: kur dinga beribės, atviros lygumos? Tovo aimage esantis Gorki-Tereldž parkas parodys dar vieną, nepaprastai jaukų Mongolijos grožį – miškingas stepes, vietomis išvagotas upių, ežerų ir karštųjų versmių. Kai kurie istorikai spėja, kad šių apylinkių slėniai slepia 1696 metais vykusio mūšio tarp mongolų ir mandžiūrų baigtį. Manoma, kad vietiniai klajokliai tąkart pralaimėjo ir paslaptinę dingą... Arba dinga tiksliai žinios apie jų kovas. Šį tą gali išduoti Gorki-Tereldž teritorijoje rastos žmonių kaukolės. Toliau praeitį dengia pievos, kuriose ganosi klajoklių galvijai. Vešlių žolių laukai ir aksominės žemės „bangos“ kai kur pereina į medžių tankmes. Iš gyvūnų čia įžymybės – briedžiai ir meškos, gyvena apie 250 paukščių rūšių. Kai kur laukines jų valdas užpildo erozijos sukurtos uolų skulptūros ir fantastiški jų ansambliai. Prieš savo akis išvysite vėžlį primenančius gigantiškus luitus. Šį unikalią gamtos kūrinių vietiniai taip ir vadina – Melkhi khad, „**Vėžlio uola**“. Taip pat leisitės į meditacinę kelionę – būtent taip ją vadina patys mongolai. Prireiks įdėti daugiau fizinių pastangų, tačiau jas lydės nauji intelektualiniai įspūdžiai. Pradėkime nuo to, kad tąką supa 144 budistiniai mokymai. Eilutės išverstos ir į anglų kalbą. Panagrinėkite jas, kad iš naujo pažvelgtumėte į atjautos religijos puoselėjamas vertybes. Eidami pro uolas, dairkitės – gali būti, kad pamatysite ant jų Budos atvaizdus ar išpaišytas mantras tibetiečių kalba. Kalnuotuose Tibeto budizmo kraštuose įprasta palikti religijos ženklų ant akmenų, uolų sienų. Šie sakralūs piešiniai aplinką pripildo budistine dvasia ir gali atstoti kelio rodyklės – tai ypač buvo svarbu senovėje, kai piligrimai dešimtis ir šimtus kilometrų keliaudavę laukiniais takais pėsčiomis. Iš tolo ryškiai šviečiantys piešiniai yra kaip orientyras ir užuomina, kad einama teisinga kryptimi, ir šventvietė – jau visai netoli. Eidami pirmyn, ieškokite ir natūralių gamtos grožybių. Kiekvienas metų laikas po Gorki-Tereldž parko slėnius paskleidžia savo apžavus. Rudenį ir žiemą apylinkės sukausto šurkščių šalčių ir ledo pasaka, o šiltuoju metų laiku nuo sniego išsivadavę laukai sužaliuoja ir išsiskleidžia spalvingais gėlių žiedais bei aromatais, žemė parodo savo tyrus šaltinius. Prieisite medinį tiltą. Jį kirtę, lipsite į ant kalno įsikūrusią **Arijabalo šventovę**. Atėjūnus vartai pasitinka kur kas žemiau nei pagrindinis įėjimas. Jau žinote, kad budistams 108 – sakralus skaičius. Ir čia Jūs jį sutiksite. Skaičiuokite laiptus, kuriuos Jums teks įveikti paskutiniame etape... Mongolai šį kelią įsivaizduoja esant dramblio straubliui. Jei tik turite energijos atsargų ir Jūsų sveikatos būklė gera, būtinai eikite iki galo – nuovargį išsklaidysite aukščiau. Vietiniai tiki, kad pasiekę šią šventyklą, tampa dvasiškai tyresni. Mums, augusiems krikščioniškoje aplinkoje, tai lengviau paaiškinti kaip apsisvalymą nuo nuodėmių, tačiau budistų pasaulyje požiūris į jį ir dvasinės praktikos – kitokios. Sužinosite, kaip patys mongolai supranta kelionės į Arijabalo šventyklą prasmę. Ją pasiekę, ilsėkitės grožėdamiesi Jus supančiais panoraminiais vaizdais. Jie veikia kaip akių ir sielos terapija. Verta užsukti ir į šventyklos vidų. Jau turite patirties tyrinėdami šventose vietose įkurdintas dievybes bei budistinius simbolius. Jei liks laiko ir noro, bent dešimt minučių galite skirti meditacijai – tam Arijabalas ir buvo pastatytas. Jo pradžia nukelia į pirmą XIX amžiaus pusę. Anuomet šventyklą dailino tibetiečių menininkai, todėl jos originali architektūra buvo savita – susijungę tibetietiškas ir mongoliškas stilius. Pasakojama, kad čia specialiai ateidavo medituoti Mandžušrio (išminties bodisatvos) vienuolyno geltonkepuriai. Per komunistų siausmus ši vienuolių meditacijų buveinė buvo sudarkyta kaip ir daugybė kitų religinių objektų Mongolijoje. Tačiau šaliai įžengus į naują tūkstantmetį ir religinę laisvę, Arijabalo šventyklos atgimimą inicijavo Lamirano vienuolynas. Šiandien šventovė atvira ir budistų vienuoliams, ir pasauliečiams. **Vakariinė ir nakvynė jurtų stovykloje.** Maitinimas: pusryčiai, pietūs, vakariinė.

11 diena. Gorki – Tereldž nac. parkas – Čingischano statulos kompleksas – Ulan Batoras. Pusryčiai. Atsisveikinę su Mongolijos nacionaliniais parkais ir gamta važiuosite link sostinės prie Tulo upės išdygusio **Čingischano statulos komplekso**. Jau įsitikinote, kokia svarbi istorinė asmenybė Mongolijos gyventojams yra garsiausias visų laikų Azijos karvedys. Į kiekvieną vietą, kuri susijusi su jo atminimu, plūsta ir patys mongolai. Pasaulyje dar reikėtų paieškoti kitos tautos, kuri taip vieningai ir užtikrintai lenktųsi savo didžiam protėviui. Čingischano vardas mongolams yra jų išlikimo, stiprybės ir atsidavimo gimtajai žemei sinonimas. Todėl 2008 metais pastatytą statulą verta

aplankyti nebūtinai vien dėl jos gabaritų. Žmonės čia atvyksta pabūti akistatoje su Mongolijos galybės ir istorijos simboliu. Jam kompanija „The Genco Tour Bureau“ nepagailėjo 4 milijonų dolerių investicijų. Kol kas tai – didžiausia planetoje raitelio statula, kurios aukštis – 40 metrų. Plieninė ant arklės sėdinčio karvedžio figūra – daugiau nei triskart aukštesnė už patį jurtos formos lankytojų centrą, ant kurio ji pastatyta. Sukurti milžiniško dydžio Čingischaną buvo patikėta architektui J. Erkhjargalui ir skulptoriui D. Erdembilegui. Ši vieta statulai parinkta neatsitiktinai. Gidas Jums papasakos legendą, pagal kurią būtent čia didysis mongolas rado auksinį botagą. Kūrėjai sumanė, kad kiekvienas pastato elementas atkartotų reikšmingą įvykį. Pavyzdžiui, 36 kolonos reprezentuoja 36 mongolų chanus – nuo Čingischano iki paskutinės šiaurės Yuanų dinastijos valdovo ir paskutinio Borijiginų klanų vado Ligdanchano. Nusiteikite ir kultūrinėms, ir pramoginėms staigmenoms. Antai moderniai įrengtame Čingischano statulos komplekse yra senovinių radinių ir replikų muziejus. Ekspozitai Jus priartins prie Bronzos amžiaus, Siongnu stepių imperijos ištakų, Didžiojo chano laikų gyvenimo ir kitų praeitį budinančių, vaizduotę žadinančių istorijos fragmentų. Taip pat turėkite omeny: pagrindinis pastatas su statula sujungtas taip, kad galėtumėte laiptais per Čingischano krūtinę ir kaklą užkilti iki jo galvos. Beje, dalį kelio galima įveikti keltuvu. Paskutiniame taške gerėsitės plačiais tolais – tokiais galingais, kartu paslaptingais kaip ir klajoklių genčių bei tautų istorija, kuri sukasi apie didžiojo mongolo legendą... Vėliau susipažinsite ir su iš Tibeto kilusio veikėjo Bogdchano paskutinio Mongolijos dvasinio lyderio istorija bei jos fonu pažintą pratęsite viešėdami muziejuje. Anksčiau tai buvo jo žiemos rezidencija ir vasaros maldų šventyklos. Paskutinis šalies dvasinis lyderis Jebšunas Damba Hudagtas VIII, vadintas Bogdchanu, čia pragyveno 20 metų. Gimęs Tibete, jis dar vaikystėje pagal atgimėlių – vadinamųjų tulku tradiciją, buvo atpažintas kaip vieno iš Gelug linijos mokytojų – Bogd Gegeno inkarnacija. Dėl tuo metu tarp Tibeto ir Mongolijos palaikomų glaudžių politinių ir religinių ryšių 1874 metais jis persikraustė į Urgą. Tibeto budizmo hierarchijoje Bogdchanas buvo trečias pagal svarbą asmuo – po Dalai Lamos ir Pančen Lamos, tad dar vadintas Bogd Lama. Jo žmona netgi buvo laikoma „dakinių motina“ ir pripažinta Baltosios Taros įsikūnijimu. 1911 metais Bogdchanas tapo Mongolijos kaganato valdovu, kai Rusijos caro palaikoma šalis paskelbė nepriklausomybę nuo tuo metu Čingų dinastijos valdomos Kinijos. Iš XX amžiaus atėję pasakojimai leidžia susidaryti įspūdį, kad Bogdchanas nenorėjo būti nei Kinijos marionete, nei priklausyti nuo Tibeto politikos, todėl stengėsi išlikti savarankiškas ir net, anot kai kurių šaltinių, turėjo ambicijų atkurti Čingischano imperiją. Dėl to esą jis nebuvo mėgstamas Čingų elito, o vėliau užsitraukė komunistų nemalonę ir buvo visaip šmeižiamas. Bogdchanas galutinai įtakos neteko Kinijos karinėms pajėgoms šalį okupavus 1919 metais. Po 1921 metais Mongoliją sukrėtusios revoliucijos D. Sukhbataaras Bogdchanui leido iki mirties išlikti soste, tačiau smarkiai apribojo jo galias. Bogdchanas mirė 1924 metais. Revoliuciją sukurstę sovietų komunistai nebeleido tęsti tiulku tradicijos ir galiausiai Mongolijoje ją visiškai nukirto. Tačiau naujasis Bogd Gegeno atgimėlis rastas Tibeto sostinėje Lhasoje 1932 metais. Ir Tibete ir Mongolijoje geso sąlygos dvasinei linijai vystyti. 1959-iais kartu su Dalai Lama naujasis tiulku pabėgo į Indiją. 1991-iais Dalai Lama XIV Jebtsundambą Khutughtu IX oficialiai patvirtino kaip tikrąjį Bogd Gegeno atgimėlį. Paskutinis mongolų dvasinis vadovas mirė 2012 metais. Jau susidarėte įspūdį, kaip pastarąjį šimtmetį painiai ir sudėtingai klostėsi Mongolijos, kartu – Tibeto budizmo likimas ir šioje šalyje, ir už jos ribų. Daugiau apie Bogdchano gyvenimo užkulius sužinosite muziejuje. Jame eksponuojamos iš to meto išlikusios tankos ir skulptūros, taip pat valdovui skirtos dovanos, pavyzdžiui, Rusijos caro dovanoti auksiniai batai ir kiti brangūs daiktai. Tarp saugomų istorinių vertybių yra ir 1911-ųjų Mongolijos nepriklausomybės deklaracijos dokumentas. **Bogdchano rūmų muziejus** Jums bus geriausia erdvė pajusti tuometę Jebšuno Damba Hudagto VIII aplinką ir XX amžiuje Mongoliją krėtusių permainingų atmosferą. Norime, kad šios kelionės spalvos, formos, garsai ir skonis visapusiškai Jums perteiktų Mėlyno dangaus šalies žavesį ir amžių patikrintą jėgą. Pasirūpinome, kad šis vakaras Jums padėtų per gyvai atliekamą muziką ir judesį prikelti Mongolijoje pagautas klajoklių bei šamanų kultūros nuotaikas. Tad pirma pakviesime į pasirodymą „Wonders of Mongolia“ („Mongolijos stebuklai“). Pajuskite stepių krašto stebuklus per styginių instrumentų, tokių kaip morin khuur, skambesį, senąsias nomadų dainas, iš Himalajų atkeliavusius ritualinius tsam kaukių šokius ir juose atgyjančius demonus pačiais šurpiausiais ir egzotiškiausiais pavidalais. O kai prisisotinsite tokių ryškių ir įsimenamų kaip atlikėjų kostiumai emocijų, vyksite į atsisveikinimo vakarienę. **Nakvynė viešbutyje.** Maitinimas: pusryčiai, pietūs, vakarienė.

12 diena. Skrydis Ulan Batoras – Europos miestas – Vilnius.. Pusryčiai. Pervežimas į oro uostą. Skrydis į Lietuvą.

Minimalus keliautojų skaičius: 15. Vykstant 10 keliautojų, priemoka 250 Eur asmeniui.

Įskaičiuota į kelionės kainą

- Pervežimai iš / į oro uostus; pasitikimai oro uostuose.
- Kelionė patogiu mini autobusu (visureigiu) (pagal programą).
- 2 nakvynės Ulan Batore 3*-4* viešbutyje, svečių namuose.
- 1 nakvynė Dalanzadgade (arba šalia jo) 3* viešbutyje, svečių namuose.
- 7 nakvynės tradicinėse mongoliškose jurtose.
- Pilnas maitinimas: 10 pusryčių, 10 pietų ir 9 vakarienės (pagal programą).
- Ekskursinė – pramoginė programa.
- Įėjimo bilietai į mokamus objektus.
- Kvalifikuotų vietinių gidų paslaugos anglų arba rusų kalba.
- 1 litras vandens asmeniui dienai.
- Jodinėjimas kupranugariais Gobio dykumoje.
- Profesionalaus kelionės vadovo iš Lietuvos paslaugos.
- Kelionės dokumentų sutvarkymas.

Neįskaičiuota į kelionės kainą

- Tarptautinių skrydžių bilietai (su oro uostų mokesčiais), kurių kaina **~1490 EUR** (kaina priklauso nuo aviakompanijos vykdomų akcijų, bilieto pirkimo dienos, sezoniškumo).
- Ekskursijos ir pramogos, neįtrauktos į programą.
- Medicininių išlaidų draudimas užsienyje (**privalomas**), nelaimingų atsitikimų, bagažo ir neįvykusios kelionės draudimas (pagal pageidavimą).
- Asmeninės išlaidos, arbatpinigiai (**privalomi!**) vietiniam gidui ~2-3 USD asm/dienai, visureigio vairuotojui ~3-4 USD asm/dienai, autobuso vairuotojui ~1 USD asm/dienai, lankomų jurtų bei jurtų stovyklų šeimininkams ~2 USD nuo asm, gėrimai, kitos nepamintėtos išlaidos.
- P.S. už leidimą fotografuoti ir filmuoti tam tikruose objektuose mokama papildomai.

Svarbi informacija

Daugiau informacijos: <https://www.gruda.lt/naujienos/esim-virtuali-korteile>

Papildoma informacija

- Kelionės organizatorius pasilieka teisę optimizuoti maršrutą likus mėnesiui iki kelionės pradžios.
- Pasikeitus skrydžių, traukinių, keltų tvarkaraščiams, lėktuvų bilietų ir/arba kitų paslaugų kainoms, valiutų kursams, kelionės programa, data ir kaina gali keistis. **Aviabilietai negražinami ir nekeičiami, pinigai už juos negražinami.**
- Siūlomų ekskursijų, pramogų, objektų lankymo tvarka, skaičius ir kainos gali keistis.
- Nurodyta tarpinių pervežimų trukmė gali keistis dėl kelių būklės, eismo ar oro sąlygų.
- **Siekdamas užtikrinti keliautojų saugumą**, kelionės organizatorius pasilieka teisę keisti kelionės programą, ekskursijų eilės tvarką, viešbučius, skrydžius ir pervežimus dėl aplinkybių arba įvykių kelionės šalyje (gamtos reiškinių, oro sąlygų, streikų, politinės aplinkybės, etc.), kurių nebuvo galima numatyti iki kelionės pradžios. Kelionės organizatorius neatsako už papildomas išlaidas, atsiradusias dėl šių aplinkybių (pvz., vizų pratęsimas, nauji lėktuvo bilietai, papildomos nakvynės, pervežimai, skiepai ir pan.).
- **Nepamirškite pasirūpinti savo sveikata:** pasikonsultuokite su šeimos gydytoju, kelionėje turėkite individualią vaistinėlę. Rekomenduotinių skiepų sąrašas svetainėje <https://nvsc.lrv.lt/lt/skiepai-keliautojams/>
- Minimalus keliautojų skaičius grupėje – 15 turistų. Nesurinkus minimalaus turistų skaičiaus ir, turistams sutikus, grupė gali vykti be kelionės vadovo iš Lietuvos; kelionės kaina perskaičiuojama.
- LR piliečio pasas turi galioti ne mažiau kaip 6 mėn. po kelionės pabaigos. **SVARBU! Pasas turi būti tvarkingas, nesuplyšęs, jame neturi būti neoficialių antspaudų*.** Atkreipiame dėmesį, kad, remiantis nauja ES direktyva, joks asmens dokumentas negalioja ilgiau kaip 10 metų po jo išdavimo datos.
- **KELIONIŲ ORGANIZATORIUS „KAUNO GRŪDA“ NEATSAKO UŽ PASIENIO PAREIGŲNŲ IR ORO VEŽEJŲ VEIKSMUS.**

***Kas yra neoficialūs antspaudai?** Tai suvenyriniai antspaudai, kuriuos keliautojai gali gauti turistinėse vietose (pvz.: Maču Pikču, Ušuajuje, Japonijoje, Jungfrau ir kt.). Jei norite turėti suvenyrinį antspaudą, skirkite jam vietą užrašų knygutėje. Į pasą jų dėti griežtai nerekomenduojama.

Detalios informacijos kreiptis į maršruto operatorių

Neringa Kasmočienė

☎ [046433406](tel:046433406) ✉ neringa@gruda.lt

Skambinkite mums

I-V 09:00 - 18:00, VI : Nedarbame, VII : Nedarbame

Kaunas: [037 32 44 54](tel:037324454), **Vilnius:** [05 215 00 77](tel:052150077), **Klaipėda:** [046 31 17 43](tel:046311743), **Mažeikiai:** [044 32 53 00](tel:044325300), **Online užsakymai:** [061148640](tel:061148640), **Grupėms:** [037 40 41 73](tel:037404173)